RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA (UE) 2022/1634 A COMISIEI

din 16 septembrie 2022

privind garanțiile interne pentru independența editorială și transparența în ceea ce privește proprietatea în sectorul mass-media

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

(1) Serviciile mass-media independente joacă un rol unic pe piața internă. Acestea reprezintă un sector în schimbare rapidă și important din punct de vedere economic și, în același timp, oferă acces la o multitudine de opinii și la surse fiabile de informații atât pentru cetățeni, cât și pentru întreprinderi, îndeplinind astfel funcția de interes general de „câine de pază" public.

(2) Serviciile mass-media joacă un rol esențial în societățile democratice, deoarece furnizează informații, iar acestea sunt un bun public. Pentru a îndeplini un astfel de rol esențial în societate și pentru a prospera pe piață, furnizorii de servicii mass-media trebuie să fie în măsură să își furnizeze serviciile în mod liber și independent, pe o piață deschisă și transparentă, care să permită existența unei pluralități de actori și de opinii în domeniul mass-mediei.

(3) Furnizorii de servicii mass-media se bucură de protecție nu numai în temeiul normelor Uniunii care reglementează piața internă, ci și în temeiul articolului 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta"), deoarece sunt importanți pentru exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și de informare. Articolul 11 din cartă prevede, de asemenea, că libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă trebuie respectate și că dreptul la libertatea de exprimare cuprinde libertatea de a primi și de a transmite informații fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontierele statelor membre. În plus, buna funcționare a pieței interne a serviciilor mass-media are un impact direct asupra statului de drept și a democrației, care sunt valori fundamentale ale Uniunii consacrate la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

(4) Pierderea veniturilor din publicitate în ultimul deceniu, cauzată în special de creșterea distribuției online de conținut mediatic și de schimbarea obiceiurilor de consum, a redus resursele financiare din sectorul mass-media tradițional, afectând sustenabilitatea acestuia și, prin urmare, calitatea și diversitatea conținutului oferit. Această tendință indică modul în care piața nu reușește să ofere venituri durabile pentru știrile independente și jurnalismul de calitate, care sunt bunuri publice, și nici să contribuie la combaterea dezinformării.

(5) După cum s-a subliniat în Planul de acțiune pentru democrația europeană ([1]), Comisia a prezentat o serie de inițiative pentru a sprijini libertatea și pluralismul mass-mediei. Aceasta a adoptat o recomandare referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană ([2]). De asemenea, Comisia a prezentat o propunere de directivă ([3]) și o recomandare ([4]) privind protecția

([1]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de acțiune pentru democrația europeană (COM/2020/790 final).

([2]) Recomandarea (UE) 2021/1534 a Comisiei din 16 septembrie 2021 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană (JO L 331, 20.9.2021, p. 8).

([3]) Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice") [COM(2022) 177 final].

([4]) Recomandarea (UE) 2022/758 a Comisiei din 27 aprilie 2022 privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice") (JO L 138, 17.5.2022, p. 30).

persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice"). În plus, Comisia a pus în aplicare mai multe acțiuni pentru a sprijini redresarea și transformarea sectorului mass-mediei și al audiovizualului, în cadrul Planului de acțiune pentru mass-media ([5]). De asemenea, Comisia monitorizează îndeaproape transpunerea și punerea în aplicare a unor acte legislative importante pentru sectorul mass-media, în special a Directivei serviciilor mass-media audiovizuale ([6]) și a Directivei privind drepturile de autor ([7]).

(6) Comisia a prezentat o propunere legislativă de regulament de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (Legea europeană privind libertatea mass-mediei). Propunerea respectivă prevede o serie de garanții în dreptul Uniunii pentru a proteja pluralismul mass-mediei și independența editorială pe piața internă. Prezenta recomandare însoțește propunerea de regulament ca instrument cu efect imediat de promovare a independenței editoriale și a transparenței în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei.

(7) În același timp, în completarea legislației și astfel cum se subliniază în Planul de acțiune pentru democrația europeană, Comisia a sprijinit și sprijină în mod activ inițiativele de autoreglementare propuse chiar de către sectorul mass-media. Prezenta recomandare face parte din aceste eforturi.

(8) Industria mass-media are o tradiție îndelungată de autoreglementare și a adoptat o serie de inițiative în acest domeniu. Pe baza acestor inițiative și ținând seama de diversitatea tradițiilor și abordărilor juridice din statele membre, pot fi identificate practici voluntare care ar putea fi urmate de furnizorii de servicii mass-media pentru a-și îmbunătăți reziliența și pentru a rezista mai bine presiunii politice și economice. Sectorul s-ar putea angaja într-o discuție cu privire la astfel de practici voluntare, lăsând în același timp la latitudinea furnizorilor de servicii mass-media să decidă în mod liber ce practici se pot încadra în nevoile lor individuale și în modelele lor de afaceri, ținând seama în special de nevoile specifice ale microîntreprinderilor și ale întreprinderilor mici și mijlocii în sensul articolului 3 din Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([8]).

(9) Cetățenii trebuie să poată avea încredere în informațiile pe care le primesc pentru a-și exercita drepturile democratice. Aceștia trebuie să aibă acces la o multitudine de opinii și la surse fiabile de informații pentru a-și forma propriile puncte de vedere și pentru a contribui la procesele democratice. Accesul la informații fiabile este la fel de important pentru ca întreprinderile să poată lua decizii în cunoștință de cauză.

(10) Furnizorii europeni de servicii mass-media sunt supuși din ce în ce mai mult unor interferențe nejustificate în deciziile editoriale individuale, inclusiv din partea proprietarilor privați și a acționarilor, ceea ce are efecte negative asupra libertății editoriale, asupra capacității de a furniza știri independente și, prin urmare, asupra disponibilității unor informații fiabile pentru publicul acestor mijloace de informare. Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei pentru 2022 indică un risc ridicat de influență nejustificată comercială și din partea persoanelor care dețin mijloacele de comunicare în masă în mai multe state membre ([9]). În era digitală, din cauza posibilității sporite de a accesa cu ușurință informațiile oferite de furnizorii de servicii mass-media stabiliți în alte state membre, este esențial să se promoveze bune practici la nivelul UE pentru a se asigura că cetățenii și întreprinderile din Uniune primesc știri și actualități independente și diversificate pentru a-și forma propriile opinii și pentru a face alegeri în cunoștință de cauză, contribuind astfel la dezvoltarea unei sfere publice pe piața internă.

([5]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Mass-media europeană în deceniul digital: plan de acțiune pentru sprijinirea redresării și transformării (COM/2020/784 final).

([6]) Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) având în vedere evoluția realităților pieței (JO L 303, 28.11.2018, p. 69).

([7]) Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE (JO L 130, 17.5.2019, p. 92).

([8]) Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului (JO L 182, 29.6.2013, p. 19).

([9]) Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (2022), raportul complet, p. 67.

(11) Independența editorială protejează editorii și jurnaliștii de conflictele de interese și îi ajută să reziste la interferențe și presiuni nejustificate. Prin urmare, aceasta este o condiție prealabilă pentru producerea și circulația de informații imparțiale și o fațetă esențială a libertății mass-mediei. Aceasta permite ca servicii mass-media independente și pluraliste să fie furnizate către cetățenii și întreprinderile din întreaga Uniune și primite de către aceștia. Acest lucru este deosebit de relevant pentru furnizorii de servicii mass-media care furnizează conținut de știri și de actualități, indiferent de formatul acestuia (inclusiv documentare sau reviste care acoperă astfel de aspecte). Prin urmare, recomandările referitoare la măsurile voluntare privind independența editorială sunt adresate acestor furnizori.

(12) În acest context, unii furnizori de servicii mass-media au instituit deja măsuri, standarde sau mecanisme de guvernanță corporativă, cum ar fi carte sau coduri editoriale sau comitete de etică pentru a proteja independența editorială. În cazul unor canale de știri, jurnaliștii au un cuvânt de spus cu privire la selectarea redactorilor-șefi sau chiar cu privire la schimbările de proprietate asupra mass-mediei. În anumite societăți mass-media, jurnaliștii au statutul de acționari și pot participa la procesul decizional strategic și la împărțirea câștigurilor economice. În câteva state membre, unele dintre aceste măsuri corporative sunt obligatorii din punct de vedere juridic pentru anumite tipuri de furnizori de servicii mass-media ([10]). Aceste exemple, precum și alte exemple de garanții ar trebui utilizate ca surse de inspirație pentru măsurile voluntare și ca bază pentru continuarea discuțiilor conduse de părțile interesate cu privire la modalitățile de îmbunătățire a protecției independenței editoriale.

(13) Deși este legitim ca proprietarii privați de mass-media să aleagă și să decidă direcția editorială pe termen lung, este important să se asigure că editorii pot acoperi în mod independent știrile și actualitățile în activitatea lor de zi cu zi. Într-adevăr, editorii ar trebui să își bazeze deciziile editoriale individuale pe cercetările și evaluările jurnalistice și pe relevanța informațiilor pentru cititori; de asemenea, aceștia ar trebui să poată exprima în mod liber opinii critice, fără teama de represalii. Este necesară o abordare echilibrată, coordonată de societățile din domeniu, în vederea promovării independenței editoriale, recunoscând, în același timp, drepturile și interesele legitime ale proprietarilor privați de servicii mass-media atât din perspectiva libertății de afaceri, cât și din perspectiva propriei lor libertăți de exprimare.

(14) Autoreglementarea mass-mediei și standardele de etică jurnalistică sunt instrumente eficace pentru a capacita jurnaliștii și a-i ajuta să reziste presiunilor nejustificate, inclusiv de natură politică și comercială, sporind astfel încrederea publicului în mass-media ([11]). Cu toate acestea, aplicarea standardelor jurnalistice în întreaga Uniune poate fi îmbunătățită. Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei pentru 2022 indică deficiențele în punerea în aplicare efectivă a autoreglementării ([12]).

(15) În plus, astfel cum a fost identificat în proiectul „Consiliile mass-media în era digitală” finanțat de Uniune, consiliile mass-media sau de presă există doar în puțin peste jumătate din statele membre ([13]). În statele membre respective, acestea diferă în ceea ce privește dimensiunea, domeniul de aplicare al activităților, precum și tipul de identitate juridică sau de recunoaștere în temeiul legislației naționale, ceea ce poate avea un impact asupra rolului lor efectiv. În statele membre unde nu au fost înființate încă consilii mass-media sau de presă, adesea reprezentanții comunității mass-media nu dispun de stimulente pentru a crea astfel de consilii.

(16) Prezenta recomandare propune furnizorilor de servicii mass-media un catalog neexhaustiv și necumulativ de măsuri și strategii voluntare cu scopul de a garanta procesul independent de producere a conținutului de știri. Măsurile recomandate se referă la elemente-cheie ale acestui proces, începând de la condițiile pentru crearea independentă de conținut editorial, trecând prin capacitarea jurnaliștilor să participe la deciziile esențiale pentru funcționarea instituțiilor de presă, până la strategii de asigurare a stabilității pe termen lung a producției de conținut de știri.

(17) Nicio dispoziție din prezenta recomandare, care, prin definiție, nu are caracter obligatoriu, nu ar trebui interpretată ca aducând atingere libertății de a presta servicii pe piața internă sau libertății de exprimare și de informare, inclusiv libertății presei, sau ca afectând libertatea editorială sau libertatea de a desfășura o activitate comercială. Nu ar trebui

([10]) De exemplu, în Franța, Legea nr. 2016-1524 (așa-numita „Loi Bloche”) și în Portugalia, Legea nr. 1/99 din 13 ianuarie.

([11]) Recomandarea CM/Rec(2018)1 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind pluralismul mass-mediei și transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei.

([12]) Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (2022) (raportul complet), p. 82.

([13]) R.A. Harder și P. Knapen, Media Councils in the Digital Age: An inquiry into the practices of media self-regulatory bodies in the media landscape today (Consiliile mass-media în era digitală: o anchetă privind practicile organismelor de autoreglementare a mass-mediei în peisajul mediatic actual), vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek, Bruxelles, 2021.

să se considere în niciun caz că garanțiile interne îi privează pe proprietarii de mass-media de rolul lor în stabilirea obiectivelor strategice și în stimularea creșterii și a viabilității financiare a întreprinderilor lor. În plus, ar trebui recunoscut rolul de lider jucat de furnizorii de servicii mass-media și de jurnaliști în dezvoltarea garanțiilor interne și a instrumentelor de autoreglementare.

(18) Prezenta recomandare se bazează pe schimburi cu părțile interesate vizate, în special cu jurnaliști, societăți din domeniul mass-mediei și asociațiile acestora. Aceasta se bazează pe discuțiile din cadrul Forumului european al mass-mediei de știri ([14]), în special pe cea de a doua ediție, care a avut loc la 29 noiembrie 2021 și în cadrul căreia s-a discutat cu privire la transformarea industrială a sectorului mass-media și la provocările conexe ([15]). Aceasta ține seama, de asemenea, de inițiativele existente propuse de sector, inclusiv de Inițiativa privind încrederea în jurnalism (*Journalism Trust Initiative* - JTI) a organizației Reporteri fără Frontiere și a partenerilor săi, care vizează promovarea unui spațiu informațional mai sănătos, susținut de standarde ale sectorului.

(19) Măsurile recomandate se bazează pe inițiative care testează noi modele de afaceri și colaborări, cum ar fi cele finanțate în cadrul acțiunii privind parteneriatele pentru jurnalism sprijinite de programul „Europa creativă" ([16]). Acestea se bazează, de asemenea, pe schemele de sprijin financiar și pe prioritățile prezentate în Planul de acțiune pentru mass-media, în cadrul eforturilor la nivelul UE de sprijinire a unui ecosistem sectorial pentru mass-media de știri. În plus, anumiți furnizori de servicii mass-media au recurs la structuri de guvernanță în care entitățile non-profit, cum ar fi fiduciile sau fundațiile, dețin integral sau parțial capitalul lor și, în unele cazuri, au un rol important în numirea consiliilor de administrație și a redactorilor-șefi, care se consideră că servesc la menținerea independenței editoriale a furnizorului pe termen lung. Printre alte mecanisme de guvernanță cu scopuri similare se numără acordurile de participare a jurnaliștilor la acționariat, prin care membrii personalului editorial sau organismele de reprezentare a acestora controlează o parte din acțiuni sau au competența de a refuza intrarea unui nou acționar majoritar care ar putea afecta independența editorială. Pe această bază, măsurile recomandate fac trimitere la posibilele abordări pe care furnizorii de servicii mass-media le pot lua în considerare pentru a-și spori sustenabilitatea și, prin urmare, reziliența la presiunile politice și ale pieței, remarcând că aceștia rămân cei mai în măsură, în calitate de operatori economici, să dezvolte modele de afaceri care să se potrivească obiectivelor și capacităților lor, în funcție de segmentele de piață pe care le vizează.

(20) Prezenta recomandare urmărește, de asemenea, să promoveze în continuare transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei în întreaga Uniune. În prezent, standardele internaționale ([17]) și legislația Uniunii în domeniul mass-mediei încurajează statele membre să adopte măsuri sectoriale specifice pentru a spori transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei. În special, articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([18]) recunoaște că statele membre pot solicita furnizorilor de servicii mass-media aflați sub jurisdicția lor să pună la dispoziție informații privind structura lor de proprietate, inclusiv informații privind beneficiarii lor reali, în conformitate cu normele generale în materie de transparență privind beneficiarii reali prevăzute în Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului ([19]). Recomandarea Consiliului Europei din 2018 privind pluralismul mass-mediei și transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei invită statele membre să instituie cadre pentru divulgarea de informații exacte și actualizate privind proprietatea directă și efectivă asupra mass-mediei. În plus, Comisia cofinanțează dezvoltarea Instrumentului de monitorizare a proprietății în mass-media, care vizează elaborarea unei baze de date cu funcționalități de căutare și adaptabilă pentru a oferi informații gratuite și ușor de utilizat cu privire la proprietatea asupra mass-mediei în întreaga Uniune.

([14]) Forumul european al mass-mediei de știri a fost creat de Comisie în cadrul Planului de acțiune pentru mass-media pentru a consolida cooperarea cu părțile interesate referitoare la chestiuni legate de mass-media.

([15]) A se vedea înregistrările și rezumatul evenimentului: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/european-news-media-forum-industrial-transformation-glance.

([16]) Regulamentul (UE) 2021/818 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a programului „Europa creativă" (2021-2027) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1295/2013 (JO L 189, 28.5.2021, p. 34).

([17]) Recomandarea CM/Rec(2018)1 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind pluralismul mass-mediei și transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei.

([18]) Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (JO L 95, 15.4.2010, p. 1).

([19]) Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (JO L 141, 5.6.2015, p. 73).

(21) Măsurile de sporire a transparenței față de publicul larg în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei ar fi importante având în vedere natura specifică a serviciilor mass-media ca bun public ([20]). Întrucât mass-media are un rol în informarea și tragerea la răspundere cu privire la interesele politice și economice, transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei este o componentă necesară a oricărui ecosistem care are drept obiectiv promovarea jurnalismului de investigație, a diversității mass-mediei și a încrederii publicului în relatările din mass-media. Lipsa de informații privind transparența specifice mass-mediei a fost semnalată de părțile interesate în cadrul consultărilor desfășurate în contextul pregătirii prezentei recomandări.

(22) Din cele de mai sus rezultă că este adecvată o abordare cuprinzătoare a transparenței în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei. Aceasta ar promova disponibilitatea informațiilor privind proprietatea asupra mass-mediei a autorităților publice, a unei instituții de stat, a unei întreprinderi de stat sau a unui alt organism public ori privind exercitarea acestei proprietăți, privind interesele, legăturile sau activitățile proprietarilor în alte întreprinderi din domeniul mass-mediei sau din afara acestuia, precum și privind orice alte interese care ar putea influența procesul decizional strategic al societății media sau linia sa editorială. De asemenea, este oportun să se recomande publicarea de informații cu privire la orice modificare a proprietății sau a controlului asupra mass-mediei, reflectându-se astfel importanța pe care o au informațiile actualizate privind structura acționariatului în ochii beneficiarilor serviciilor. Abordarea recomandată ar trebui adaptată în funcție de tipul de mijloc de informare în masă și de natura proprietății asupra acestuia. Mai precis, în cazul instituțiilor de presă deținute de jurnaliști, ar trebui puse la dispoziție numai informații privind proprietarii cu rol de conducere, cum ar fi membrii consiliului de administrație.

(23) Prin urmare, prezenta recomandare urmărește să promoveze niveluri ridicate de transparență în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei în întreaga Uniune, prin acțiuni voluntare care ar putea fi întreprinse atât direct de către furnizorii de servicii mass-media, cât și de către statele membre, fără a aduce atingere nici normelor orizontale de la nivelul Uniunii referitoare la transparența cu privire la proprietate prevăzute în Directiva (UE) 2015/849, nici normelor privind informarea aplicabile societăților în temeiul Directivei (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului ([21]), și nici sistemelor existente la nivelul Uniunii de interconectare a registrelor.

(24) Pentru a încuraja măsurile prin care se dă curs acestei recomandări, Comisia va facilita desfășurarea cu regularitate a unui dialog cu statele membre și cu reprezentanții furnizorilor de servicii mass-media și ai jurnaliștilor în forurile relevante, în special în cadrul Forumului european al mass-mediei de știri. Comisia va monitoriza îndeaproape acțiunile întreprinse de statele membre și va urmări măsurile relevante luate de furnizorii de servicii mass-media în temeiul recomandării. În acest scop, statele membre ar trebui să fie invitate să furnizeze Comisiei informațiile relevante care pot fi așteptate în mod rezonabil de la acestea, astfel încât Comisia să poată monitoriza respectarea părților relevante din recomandare care le sunt adresate. Rezultatele monitorizării pot contribui la discuțiile conduse de părțile interesate,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

SECȚIUNEA I

Obiectivul recomandării

1. Fără a aduce atingere normelor existente și viitoare ale Uniunii, prezenta recomandare:

   (a) propune furnizorilor de servicii mass-media care furnizează conținut de știri și de actualități un catalog neexhaustiv de măsuri voluntare pe care le pot adopta în vederea garantării independenței deciziilor lor editoriale individuale;

   (b) încurajează furnizorii de servicii mass-media și statele membre să ia măsuri pentru a promova transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei pe piața internă.

([20]) A se vedea Consiliul Europei: „Transparența cu privire la proprietatea asupra mass-mediei poate favoriza pluralismul mass-mediei prin aducerea la cunoștința publicului și a autorităților de reglementare a structurilor de proprietate din spatele mass-mediei, *care pot influența politicile editoriale*", preambulul Recomandării CM/Rec(2018)1 a Comitetului de Miniștri adresate statelor membre privind pluralismul mass-mediei și transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei. A se vedea, de asemenea, Observatorul European al Audiovizualului: „Transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei poate stabiliza și promova încrederea că această putere nu va fi utilizată în mod abuziv pentru promovarea subversivă a propriilor interese politice, economice și societale ale proprietarilor respectivi, ci va fi utilizată pentru a *promova binele comun*, și anume pentru a efectua verificări ale informațiilor legate de mass-media", a se vedea M. Cappello (ed.), „Transparency of media ownership" (Transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei), IRIS *Special*, Observatorul European al Audiovizualului, Strasbourg, 2021.

([21]) Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (JO L 169, 30.6.2017, p. 46).

SECȚIUNEA II

Garanții interne pentru independența editorială

2. Atunci când iau măsuri în vederea garantării independenței deciziilor editoriale individuale, furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să ia în considerare catalogul de mai jos.

3. Acest catalog servește drept sursă de inspirație pentru furnizorii de servicii mass-media. Eventuala alegere a garanțiilor ar trebui să fie ghidată de caracterul practic și proporțional al acestora, ținând seama de dimensiunea furnizorilor de servicii mass-media și de natura serviciilor mass-media furnizate.

4. Furnizorii de servicii mass-media sunt, de asemenea, încurajați să adere la sistemele de autoreglementare și la inițiativele jurnalistice și ale industriei mass-media care promovează standarde editoriale și standarde de jurnalism de încredere și etic.

Garanții pentru asigurarea independenței și integrității redactorilor

5. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să stabilească norme interne pentru a proteja integritatea editorială și independența față de interese politice și de afaceri nejustificate, care ar putea afecta deciziile editoriale individuale. În cazul în care există astfel de norme interne, se încurajează recunoașterea și adoptarea pe deplin a acestora de către proprietarii și conducerea societății media.

6. Astfel de norme interne ar putea fi reunite în carte, coduri sau alte orientări editoriale și documente de politică editorială, pe care furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să le pună la dispoziția publicului și să le facă să fie accesibile, în măsura posibilului, inclusiv pentru persoanele cu handicap, pe site-urile lor web.

Integritatea editorială

7. Normele interne ale furnizorilor de servicii mass-media menționate la punctul 5 ar putea acoperi următoarele aspecte:

   (a) norme care să asigure integritatea conținutului editorial (referitoare la producerea de conținut), care să includă, de exemplu, o declarație de misiune editorială, politici de promovare a unei componențe diversificate și favorabile incluziunii a redacțiilor de știri sau politici privind utilizarea responsabilă a surselor;

   (b) norme menite să prevină sau să dezvăluie conflictele de interese, care să includă, în special, cerințe de informare a publicului cu privire la orice legătură de afaceri sau legătură profesională dintre proprietarii sau entitățile care fac parte din structura de proprietate a furnizorului de servicii mass-media respectiv sau care dețin o participare în acesta și entitățile sau persoanele menționate în conținutul său editorial;

   (c) politici privind corecțiile, inclusiv mecanisme de tratare a plângerilor;

   (d) norme care să asigure separarea dintre activitățile comerciale și cele editoriale, incluzând, de exemplu, cerințe care să garanteze separarea și distincția clară dintre conținutul editorial și conținutul publicitar și promoțional.

Independența editorială

8. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să instituie mecanisme care să le permită membrilor personalului editorial să își protejeze independența editorială împotriva oricărei forme de ingerință nejustificată. Aceste mecanisme ar putea include:

   (a) în completarea obligațiilor prevăzute în normele naționale de punere în aplicare a Directivei (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului ([22]), proceduri de semnalare a oricărei presiuni la care ar putea fi expuși; acestea ar putea oferi opțiuni pentru semnalarea anonimă sau confidențială a cazurilor de presiuni;

([22]) Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii (JO L 305, 26.11.2019, p. 17).

(b) un drept de opoziție care să permită membrilor personalului editorial să refuze să semneze articole sau alte conținuturi editoriale care au fost modificate fără știrea lor sau împotriva voinței lor;

(c) clauze de conștiință care să protejeze împotriva sancțiunilor disciplinare sau a concedierilor arbitrare ale membrilor personalului editorial care refuză misiunile pe care le consideră contrare standardelor profesionale;

(d) fără a aduce atingere drepturilor și obligațiilor prevăzute în dreptul muncii sau în alte norme de protecție, dreptul membrilor personalului editorial care consideră că o schimbare de proprietate în cazul furnizorului de servicii mass-media le poate afecta integritatea editorială și independența, de a părăsi furnizorul respectiv și de a păstra toate beneficiile corespunzătoare timpului petrecut în instituția de presă.

Organisme sau structuri interne

9. Pentru a sprijini punerea în aplicare a politicilor sau a normelor interne privind integritatea și independența editorială, furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să înființeze organisme sau structuri interne independente adecvate printre care s-ar putea număra:

(a) comitete de etică sau de supraveghere, responsabile cu supravegherea punerii corecte în aplicare a cartelor, codurilor sau altor orientări editoriale și documente de politică editorială adoptate pe plan intern de furnizorul de servicii mass-media, precum și mediatori responsabili cu asigurarea respectării normelor de integritate editorială. Aceste organisme ar putea primi plângeri cu privire la posibile încălcări ale politicilor și normelor și ar putea încerca să le soluționeze, de exemplu prin mediere;

(b) consilii de presă, consilii editoriale sau alte organisme care să funcționeze ca grupuri de reprezentare profesională a personalului editorial din mass-media și ca puncte de contact și de dialog între conducere și jurnaliști și alți profesioniști din domeniul mass-mediei. Membrii acestora ar putea fi aleși de jurnaliști și de alți profesioniști din domeniul mass-mediei din cadrul furnizorului de servicii mass-media. Mai precis, aceste organisme ar putea încerca să se asigure că jurnaliștii și alți profesioniști din domeniul mass-mediei beneficiază efectiv de drepturile prevăzute în carte, coduri sau alte orientări editoriale și documente de politică editorială adoptate pe plan intern de furnizorul de servicii mass-media. Acestea ar putea, de asemenea, să depună eforturi pentru a asigura respectarea principiilor etice;

(c) directori jurnalistici, numiți în cadrul comitetelor executive și responsabili cu asigurarea faptului că politicile furnizorului de servicii mass-media respectă principiile jurnalismului independent și ale libertății presei;

(d) consilii responsabile cu numirea redactorului-șef și cu protejarea autonomiei și independenței acestuia;

(e) comitete de consultare sau de mediere, compuse din reprezentanți ai personalului editorial și ai conducerii sau proprietarilor, pentru a soluționa conflictele dintre membrii personalului editorial și membrii conducerii sau proprietarii.

10. Normele care reglementează funcționarea acestor organisme și structuri, în cazul în care acestea există, precum și informațiile privind activitățile lor ar trebui să fie disponibile și accesibile publicului pe cât posibil și într-o măsură adecvată, inclusiv pentru persoanele cu handicap.

Garanții pentru promovarea participării jurnaliștilor la procesul decizional al societăților din domeniul mass-mediei

11. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să promoveze implicarea membrilor personalului editorial sau a organismelor de reprezentare a acestora în procesele de guvernanță și de luare a deciziilor. Această implicare ar putea lua forma drepturilor la informare, a drepturilor de consultare, a drepturilor de participare sau a unei combinații a acestor drepturi; implicarea nu aduce atingere articolului 16 din cartă.

12. Drepturile la informare ar putea fi avute în vedere în special în următoarele cazuri:

(a) atunci când proprietarii sau conducerea furnizorului de servicii mass-media decid să schimbe redactorul-șef;

(b) atunci când se schimbă componența consiliului de administrație;

(c) în cazul unor modificări majore privind forma juridică sau proprietatea furnizorului de servicii mass-media, procedurile de lichidare sau alte modificări structurale.

13. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să se asigure că membrii personalului editorial sau organismele de reprezentare a acestora sunt consultați cu privire la numirea redactorului-șef. Conducerea și personalul editorial sunt încurajați să convină asupra procedurii de consultare aplicabile.

14. În cazul în care acest lucru este compatibil cu normele naționale aplicabile care sunt conforme cu dreptul Uniunii, membrilor personalului editorial li s-ar putea oferi posibilitatea de a participa la administrarea furnizorului de servicii mass-media prin alegerea unuia sau mai multor reprezentanți în consiliul de administrație.

Garanții pentru îmbunătățirea sustenabilității furnizorilor de servicii mass-media și a investițiilor pe termen lung în producția de conținut

15. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să promoveze partajarea cunoștințelor și să facă schimb de bune practici în cadrul forumurilor relevante, cu scopul de a elabora strategii de creștere a sustenabilității și rezilienței lor pe termen lung. Comisia va facilita acest dialog în cadrul Forumului european al mass-mediei de știri.

16. Discuțiile de până acum au indicat că ar putea fi examinată posibilitatea de a întreprinde acțiuni inovatoare relevante în mai multe domenii, printre care:

(a) modele de afaceri care să permită adaptarea efectivă la noile obiceiuri de consum, inclusiv sisteme bazate pe abonament, sisteme bazate pe cititori, finanțare participativă sau alte noi strategii de monetizare care s-au dovedit a fi de succes în creșterea veniturilor;

(b) soluții tehnologice esențiale pentru stimularea implicării, inclusiv algoritmi transparenți utilizați pentru a îmbunătăți recomandările privind conținutul și pentru a adapta sistemele de acces cu plată de pe site-uri;

(c) abordări care să vizeze menținerea și creșterea audienței, în special prin propunerea de noi formate, dezvoltarea unor instrumente de ascultare a publicului și de creare a unor comunități, precum și valorificarea datelor pentru a înțelege mai bine preferințele și comportamentul publicului, ceea ce, la rândul său, permite dezvoltarea de strategii de direcționare și diversificare;

(d) structuri de guvernanță corporativă, inclusiv trusturi sau fundații, acorduri de participare a jurnaliștilor la acționariat, asociații ale jurnaliștilor sau ale cititorilor sau orice altă structură care poate contribui la promovarea rezilienței furnizorilor de servicii mass-media. În acest context, recurgerea la astfel de structuri sau mecanisme poate fi considerată benefică pentru menținerea independenței editoriale și pentru promovarea unui jurnalism de calitate;

(e) strategii sau angajamente de a reinvesti veniturile sau profiturile generate în vederea consolidării investițiilor pe termen lung în conținuturi media, digitalizare și jurnalism independent, având în vedere necesitatea tot mai mare de a ține pasul cu inovațiile din economia atenției.

17. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să elaboreze politici care să asigure transparența și utilizarea echitabilă a donațiilor. Acestea ar putea include, de exemplu, divulgarea donatorilor ale căror donații depășesc un anumit prag sau norme privind donațiile de la persoane sau entități ale căror donații ar putea afecta independența editorială.

18. Furnizorii de servicii mass-media sunt, de asemenea, încurajați să exploreze posibilitățile de cooperare structurală, inclusiv la nivel transfrontalier, pentru a exploata oportunitățile oferite la nivel european de piața internă și pentru a ajunge la un public mai larg. De asemenea, furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să exploreze parteneriatele structurate care să vizeze, de exemplu, punerea în comun și exploatarea datelor și stimularea capacităților lor de inovare.

19. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să promoveze oportunitățile de educație și formare profesională pentru jurnaliștii lor și pentru alți profesioniști din domeniul mass-mediei, printre aceste oportunități numărându-se reinstruirea și recalificarea. Acest lucru poate fi realizat în cooperare cu organismele de autoreglementare din domeniul mass-mediei, cu organizațiile și asociațiile profesionale, precum și cu instituțiile de învățământ.

SECȚIUNEA III

Transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei

20. Furnizorii de servicii mass-media sunt încurajați să se asigure că publicul, inclusiv, în măsura posibilului, persoanele cu handicap, poate accesa ușor și direct informații detaliate, complete și actualizate privind proprietarii lor. Se recomandă, în special, ca furnizorii de servicii mass-media să asigure accesul la informațiile referitoare la următoarele elemente:

    (a) dacă și în ce măsură proprietatea directă sau efectivă asupra lor este deținută de autoritățile publice, de o instituție de stat, de o întreprindere de stat sau de alt organism public;

    (b) interesele, legăturile sau activitățile proprietarilor lor în alte societăți din domeniul mass-mediei sau care nu au legătură cu mass-media;

    (c) orice alte interese care le-ar putea influența procesul decizional strategic sau linia editorială;

    (d) orice modificare a regimului lor de proprietate sau de control.

21. Statele membre sunt încurajate să întreprindă acțiuni în vederea punerii în aplicare efective a Recomandării CM/Rec(2018)1 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind pluralismul mass-mediei și transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei. Statele membre sunt încurajate în special să încredințeze unei autorități sau unui organism național de reglementare relevant dezvoltarea și întreținerea unei baze de date online dedicate proprietății asupra mass-mediei, care să conțină date defalcate cu privire la diferite tipuri de mass-media, inclusiv de la nivel regional și/sau local, la care publicul să aibă acces ușor, rapid, efectiv și gratuit, precum și elaborarea de rapoarte periodice cu privire la proprietatea asupra serviciilor mass-media aflate sub jurisdicția unui anumit stat membru.

22. Statele membre și autoritățile sau organismele lor naționale de reglementare sunt încurajate să desfășoare schimburi periodice de bune practici în domeniul transparenței în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei. Aceste schimburi ar trebui să se concentreze în special pe identificarea și promovarea celor mai eficiente măsuri sau instrumente pentru a spori transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei și pentru a îmbunătăți cooperarea administrativă în acest domeniu.

SECȚIUNEA IV

Monitorizare și dispoziții finale

23. Pentru a permite monitorizarea măsurilor și a acțiunilor întreprinse pentru a se da curs prezentei recomandări, statele membre ar trebui – la 18 luni de la adoptarea acesteia și, ulterior, la cererea Comisiei – să transmită Comisiei toate informațiile relevante referitoare la măsurile și acțiunile indicate în secțiunea III.

24. Comisia va purta discuții cu privire la măsurile și acțiunile întreprinse pentru a da curs prezentei recomandări cu statele membre și cu părțile interesate, în special cu reprezentanții furnizorilor de servicii mass-media și ai jurnaliștilor, în forurile relevante, în special Forumul european pentru mass-media de știri.

25. Dacă va fi necesar, Comisia va lua în considerare adoptarea unei noi recomandări, care să înlocuiască prezenta recomandare, ținând seama de Legea europeană privind libertatea mass-mediei, astfel cum a fost adoptată de colegiuitori, precum și de discuțiile cu statele membre și cu părțile interesate. Pentru a evita orice îndoială, în cazul oricărei suprapuneri între dispozițiile prezentei recomandări și Regulamentul de instituire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne (Legea europeană privind libertatea mass-mediei), astfel cum a fost adoptat în final de colegiuitori, dispozițiile relevante ale prezentei recomandări vor înceta să se aplice atunci când dispozițiile regulamentului respectiv vor deveni aplicabile.

Prezenta recomandare se adresează furnizorilor de servicii mass-media stabiliți în Uniune și, în ceea ce privește acțiunile indicate în secțiunea III, și statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 16 septembrie 2022.

Pentru Comisie
Thierry BRETON
Membru al Comisiei